

Samhällsbyggnadsenheten
Torbjörn Sahl
Kulturgeograf
031-60 51 64
torbjorn.sahl@lansstyrelsen.se

Kommunstyrelsen
Marks kommun
511 80 KINNA

Fördjupning av kommunens översiktsplan för Kinna Skene Örby, Marks kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade 2009-06-01

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Allmänt vill Länsstyrelsen framhålla att FÖP Kinna Skene Örby, fördjupningen av översiktsplan för Marks kommun, är ett bra och gediget dokument. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens vilja att förtäta och komplettera befintlig bebyggelsestruktur.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen kan tillgodoses, det förutsätter dock en lämplig avvägning gentemot riksintresset för naturvård, Viskans och Surtans dalgångar med Assbergsravinerna, kan göras i det fortsatta planarbetet.

Gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap miljöbalken (MB) har iakttagits och Länsstyrelsen bedömer att de inte kommer att överträdas till följd av planen.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt.

Bebyggelse enligt planen bedöms inte bli olämplig med hänsyn till boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser, förutsatt översvämningsrisker utreds och beaktas i detaljplaneprocessen.

Det är angeläget att de fortsatta planeringsinsatser som föreslås verkligen påbörjas, så att riksdagens intentioner med plan- och bygglagen och miljöbalken samt de av riksdagen beslutade miljömålen kan uppnås.

Riksintressen

Riksintressen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada områdena eller försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen över lag behandlas väl.

En utbyggnad av ny väganslutning från väg 156 till väg 41 föreslås i område som är av riksintresse för naturvård, Viskans och Surtans dalgångar med Assbergsravinerna (NRO 14171). En utbyggnad av vägsträckningen har

bedömts ge en negativ samhällsnytta (se Förstudie väg 156 förbi Skene, 2004). Om en utbyggnad ändå kommer att bli aktuell i framtiden kommer Länsstyrelsen då att ta ställning till om vägutbyggnaden kan innebära en påtaglig skada på riksintresset för naturvård, vilket i detta skede inte kan utslutas.

Naturreservatet Assbergsravinerna är av riksintresse för naturvården (NRO 14171, Viskans och Surtans dalgångar med Assbergsravinerna). Utifrån fördjupning av översiktsplans redovisning går inte att avgöra om riksintresset fullt ut kommer att kunna tillgodoses. Det framgår inte vilken typ av verksamhet som planeras intill naturreservatet och riksintresset Assbergsraviner. Länsstyrelsen kan inte utsluta att det blir indirekt påverkan och störning på miljön. Länsstyrelsen kan därför i detta skede inte utsluta att prövning kan komma att aktualiseras.

Området där verksamhet planeras ingår i ett område som är utpekad som regionalt värdefullt odlingslandskap (Assbergsravinerna, se rapport 1994:5, Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län). Det bör framgå av fördjupning av översiktsplanen.

Något NATURA 2000-område berörs inte.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljökvalitetsnormer överträds. Tvärtom medverkar planen till att de kan klaras.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet

Planen bedöms inte medföra några sådana problem avseende människors hälsa eller säkerhet, att de i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 12 kap PBL förutsatt att översvämningsrisker utreds och beaktas i detaljplaneprocessen.

Översvämningsrisk

Den kartering av översvämningsområden som föreslås i fördjupning av översiktsplan är angelägen. Länsstyrelsen ser ett behov av detaljerade översvämningskarteringar vid kommande detaljpaneläggning.

Ett 100-årsflöde inträffar eller överträffas i genomsnitt en gång på 100 år, vilket innebär att sannolikheten är 1 på 100 för varje enskilt år. För en anläggning som står i 100 år är sannolikheten 63 procent att minst ett 100-årsflöde inträffar under dessa 100 år. I fördjupning av översiktsplan står det felaktigt att sannolikheten är 40 procent.

Farligt gods

Avsnittet transporter med farligt gods kan bli tydligare. Vilka vägar som är primär- och sekundärvägar, liksom vilka vägar med förbud för transporter med farligt gods kan med fördel förtydligas i planhandlingen. Vilka vägar som omfattas framgår av Räddningsverkets atlas "Väginformation om farligt gods 2008". Det är lätt att få uppfattningen att alla avsnitt av väg 156 genom området är rekommenderad transportväg för transporter av farligt gods, vilket inte är fallet.

På karta Regler och rekommendationer markeras väg 156 från riksväg 41 vid Haby mot Svenljunga som riskbedömningsområde runt trafikled med farligt gods (R13), trots att det inte är rekommenderad väg. Däremot är delen från korsningen Göteborgsvägen/Varbergsvägen till strax innan korsningen Örbyvägen/riksväg 41 inte markerad R13, vilket den bör vara eftersom den sträckan är rekommenderad transportväg.

Geoteknik

Länsstyrelsen konstaterar att tidigare rekommendationer rörande redovisning av skredrisker har beaktats, men bedömer samtidigt att avsnittet Regler och rekommendationer med strategi för områden med bedömda skredrisker bör kompletteras i likhet med områden med risker för översvämning och höga vattenstånd.

Allmänt

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samrådsyttrande daterat 2008-11-03 har i stort beaktats respektive tillgodosetts. Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter har också skickats direkt till kommunen.

Fornlämningar

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att revidera kulturmiljövårdsprogrammet och att låta det vara ett underlag för fortsatt planering. När det gäller de fornlämningar som kan komma att påverkas vid detaljplanering saknas i fördjupning av översiktsplan riktlinjer för hur kommunen ser på bevarandevärdena. Förslagsvis kan det reviderade kulturmiljövårdsprogrammet även behandla denna fråga.

Länsstyrelsen har i detta skede inte tagit ställning till hur utbyggnad inom olika områden påverkar enskilda fornlämningar och fornlämningsmiljöer.

Strandskydd

Viss exploatering föreslås inom strandskyddat område. Kommande detaljplanering får utvisa om det är möjligt att upphäva strandskyddet vid Krok, Örby. Verksamhetsområden vid Häggån och Viskan bör så långt det är möjligt anpassas så att det inte behövs stabilitetsåtgärder inom strandskyddsområde.

Dricksvattenförsörjning

Avsnittet om dricksvattenförsörjning är i stort utförligt och bra, men Länsstyrelsen konstaterar att fördjupning av översiktsplan ger andra rekommendationer än kommunens vattenförsörjningsplan avseende användning och skydd av Skene vattentäkt och Barrsjöns ytvattentäkt. I vattenförsörjningsplanen föreslås omnämnda vattentäkten fortsatt vara reservalternativ, men att det också ska arbetas fram vattenskyddsskyddsområden enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. I fördjupning av översiktsplan skriver kommunen att man inte vill fastställa skyddsområden för täkterna eftersom detta kan inverka menligt på den föreslagna utbyggnaden av verksamheter och bostäder i närområdena. Eftersom vattenförsörjningsplanen ska vara ett underlag till översiktsplanering och inte minst med tanke på att aktuell fördjupning av översiktsplan och vattenförsörjningsplanen tagits fram vid ungefär samma tidpunkt så bör inte dessa dokument skilja sig så mycket åt i en såpass väsentlig fråga.

Vindkraft

Sedan samrådsskedet har fördjupning av översiktsplan kompletterats med ett utredningsområde för utbyggnad av vindkraft i området Skene skog. Området har valts för att skyddsavståndet 500 meter till bostadsbebyggelse där kan uppfyllas. Det är bra att hänsyn tagits till bostadsbebyggelsen. I övrigt framgår det inte om man menar att området faktiskt är lämpligt för vindkraft eller bara att det är ett område man ska titta vidare på. Om kommunen kommit fram till att det är lämpligt, ska man visa vad det denna bedömning är baserad på och vilken omfattning av vindkraft som i så fall kan bli aktuell. Det är svårt att ta ställning till områdets lämplighet utan att veta vilken hänsyn som tagits. Den detaljerade bedömningen om var och hur exploatering lämpligast sker och dess konsekvenser är en fråga för efterföljande planering och tillståndsprövning.

Närliggande flygplats

Runt flygplatser och radioanläggningar för luftfarten finns områden där nya byggnader av olika slag kan komma att äventyra flygsäkerheten. Det gäller både fasta byggnader, master och vindkraftverk och tillfälliga föremål till exempel byggnadskranar. Örestens flygplats ligger utanför planområdet, men flygplatsens höjdbegränsande områden sträcker sig in över södra planområdet, vilket bör framgå av fördjupning av översiktsplan.

Hållbart resande

Fördjupning av översiktsplan innehåller goda intentioner för kollektivtrafiken, men i de sammanfattande riktlinjerna landar kommunen i att kollektivtrafiken ska bibehålls i minst nuvarande standard. Länsstyrelsen hade gärna sett att riktlinjerna varit lite mer offensiva och siktat på en standardhöjning av kollektivtrafiken, då attraktiv och väl utbyggd kollektivtrafik på andra håll i fördjupning av översiktsplan framhålls som en förutsättning för att nya områden ska byggas ut. Vidare kan de strategiska lägena för t.ex. cykel- och pendelparkeringar med fördel synliggöras i planerad markanvändning.

Beredning, deltagande

Granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av kulturgeograf Torbjörn Sahl. I den slutliga handläggningen har även företrädare för Enheten för skydd och säkerhet, Bodil Samuelsson; Kulturmiljöenheten, Susanne Axelsson; Miljöskydds-enheten, Sten Wolme; Naturvårdsenheten, Kaisa Malmqvist; Vattenvårdsenheten, Susanna Hogdin, deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringskede.

Göran Bengtsson

Torbjörn Sahl

Kopia till:

Banverket, Expertstöd Samhälle, Box 1014, 405 21 Gbg (Annika Carlsson).

Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona.

Statens Geotekniska Institut, 581 93 Linköping (Elvin Ottosson).

Transportstyrelsen, Luftfartsavdelningen, 601 73 Norrköping (L Ehnбом).

Vägverket, Region Väst, 405 33 Göteborg (Christina Gustafsson).

Länsstyrelsen/

Enheten för skydd och säkerhet, Bodil Samuelsson.

Kulturmiljöenheten, Susanne Axelsson.

Miljöskydds-enheten, Sten Wolme.

Naturvårdsenheten, Kaisa Malmqvist.

Vattenvårdsenheten, Susanna Hogdin.

Samhällsbyggnadsenheten, enligt expeditionslista.